

Seksueel geweld in België: Aard, omvang en risicofactoren van slachtofferschap van seksueel geweld in een nationaal representatieve bevolkingssteekproef

EVELYN SCHAPANSKY^a,
JOKE DEPRAETERE^b,
INES KEYGNAERT^c &
CHRISTOPHE
VANDEVIVER^d

Panopticon, 42 (3), 227-249
© 2021 Maklu | ISSN 0771-1409 | Mei 2021

- ^a Doctoraatsonderzoeker, Institute for International Research on Criminal Policy (IRCP), Vakgroep Criminologie, Strafrecht en Sociaal Recht, Universiteit Gent
- ^b Aspirant FWO (11Go819N en 11Go821N), Institute for International Research on Criminal Policy (IRCP), Vakgroep Criminologie, Strafrecht en Sociaal Recht, Universiteit Gent
- ^c Professor en postdoctoraal onderzoeker, International Centre for Reproductive Health (ICRH), Vakgroep Volksgezondheid en Eerstelijnszorg, Universiteit Gent
- ^d Onderzoeksprofessor criminologie en Senior postdoctoraal onderzoeker FWO (12Co616N en 12Co619N), Institute for International Research on Criminal Policy (IRCP), Vakgroep Criminologie, Strafrecht en Sociaal Recht, Universiteit Gent (corresp.: Christophe.Vandeviver@UGent.be)

SEXUAL VIOLENCE IN BELGIUM: NATURE, MAGNITUDE AND RISK FACTORS OF SEXUAL VICTIMIZATION AMONG A NATIONAL REPRESENTATIVE SAMPLE

Sexual victimization (SV) remains a global issue with severe public health, judicial and societal implications. Nationally representative studies that enable us to grasp the extent of this issue are scarce. In Belgium, recent national prevalence rates are lacking. This paper presents prevalence estimates obtained through a nationally representative study among the Belgian population aged 16-69. Our estimates indicate a lifetime prevalence of SV of 64.1% (95% CI: 61.9-66.1). More specifically, 59.3% (95% CI: 57.2-61.4) have experienced hands-off SV (i.e. without physical contact) and 30.4% (95% CI: 28.5-32.4) hands-on (i.e. with physical contact). We further identified potential demographic, socio-economic, and sexual risk factors for SV. Significant associations were found for sex, age, sexual orientation, and the number of sexual partners. No such associations were found for early sexual initiation, current relationship situation, and education level. Comparisons with prevalence estimates from (inter)national studies suggest that prevalence rates in Belgium have been underestimated.

Keywords: sexual assault; sexually transgressive behavior; prevalence

Kernwoorden: aanranding, seksueel grensoverschrijdend gedrag, prevalentie

1. INTRODUCTIE

Seksueel geweld is een wereldwijd probleem met korte- en langetermijngevolgen voor het fysieke, seksuele, sociale en mentale welzijn van het slachtoffer (WHO, 2019). Om dit volksge-

zondheidsprobleem aan te pakken, is het noodzakelijk om de aard en omvang van seksueel geweld in kaart te brengen. Voorgaande seksuele-geweldstudies hanteerden voornamelijk gemakzuchtigheidssteekproeven (zogenaamde *convenience samples*) en onderzochten het fenomeen vooral onder studenten (bv. KRAHÉ & BERGER, 2013) en bij vrouwelijke slachtoffers (bv. WILSON & MILLER, 2016). Dit verhindert evenwel om algemene conclusies te trekken over de aard en omvang van het probleem in de algemene bevolking. Hiervoor zijn nationaal representatieve bevolkingsstudies noodzakelijk (PETERSON et al., 2011).

Dergelijke studies hebben als belangrijk voordeel dat de bevindingen veralgemeend kunnen worden naar de volledige populatie op nationaal niveau. Dit laat toe om betrouwbare uitspraken te doen over hoeveel individuen in een populatie in aanraking komen met seksueel geweld. Bovendien kunnen hiermee gerichtere beleidsaanbevelingen geformuleerd worden die aangepast zijn aan elke risicogroep in plaats van louter gericht te zijn op één specifieke groep (PETERSON et al., 2011). Vooralsnog zijn nationaal representatieve bevolkingsstudies naar slachtofferschap van seksueel geweld beperkt beschikbaar.

Naast een gebrek aan nationaal representatieve bevolkingsonderzoeken, wordt het begrip ‘seksueel geweld’ ook op verschillende wijzen ingevuld en gemeten. Volgens de WHO (2015) omvat seksueel geweld “*elke seksuele handeling, gepleegd tegen iemands wil*” (CENTERS FOR DISEASE CONTROL AND PREVENTION, 2014) en kan het worden gepleegd “*door elke persoon, ongeacht hun relatie tot het slachtoffer en in elke omgeving*” (WHO, 2002). “*Seksueel geweld omvat, maar is geenszins beperkt tot, verkrachting, poging tot verkrachting en seksuele slavernij, evenals ongewenste aanrakingen, bedreigingen met seksueel geweld en seksuele intimidatie*” (ARSANJANI, 1999). Onderzoekers hanteren echter vaak andere en beperktere definities van seksueel geweld en bijgevolg ook andere vragen en meetinstrumenten om seksueel geweld te meten. Daarenboven maken onderzoekers slechts in beperkte mate gebruik van gedrags-specifieke vragen (zogenaamde *behavioral specific questions*). Het gebruik hiervan in onderzoek naar seksueel geweld wordt nochtans sterk aangeraden (PETERSON et al., 2011). Gedragsspecifieke vragen beschrijven een bepaalde gebeurtenis in concrete termen in plaats van gebruik te maken van algemene termen. Heel concreet, in plaats van te vragen of de respondent verkracht werd, worden diverse situaties beschreven (bv. “*iemand stak diens penis, vinger(s) of object(en) in mijn vagina of anus tegen mijn wil*”). Gedragsspecifieke vragen helpen deelnemers om vragen op eenzelfde manier te begrijpen en gaan ambiguïteit in vraaginterpretatie tegen. Ambigue interpretaties van vragen leiden er immers toe dat deelnemers gewelddadige ervaringen niet als zodanig herkennen, vragen en geweldservaringen niet met elkaar verbinden of dat eenzelfde geweldservaring anders begrepen wordt door verschillende deelnemers. Dit kan leiden tot onderschattingen van de prevalentiecijfers (PETERSON et al., 2011; WILSON & MILLER, 2016). Deze variabiliteit in de conceptuele en operationele definitie van seksueel geweld beperkt uiteindelijk zowel de vergelijkbaarheid van resultaten tussen onderzoeken als de mogelijkheid om gerichte preventiemaatregelen te formuleren (BASILE et al., 2014; DEPRAETERE et al., 2020a; KRAHÉ et al., 2014).

Ramingen over de omvang van seksueel geweld in België lopen sterk uiteen maar suggereren dat slachtofferschap van seksueel geweld eerder beperkt voorkomt. In België werd vooralsnog slechts één nationaal representatief bevolkingsonderzoek naar seksueel geweld uitgevoerd (PIETERS et al., 2010). Daaruit bleek dat 8,9% en 5,6% van de vrouwen, voor en na 18-jarige leeftijd respectievelijk, en 3,2% en 0,8% van de mannen het slachtoffer werd van een of andere vorm van seksueel geweld. Deze studie werd ondertussen alweer tien jaar geleden uitgevoerd en maakte geen gebruik van gedragspecifieke vragen. Zo werden in dit onderzoek twee algemene vormen van seksueel geweld bevraagd: het gedwongen worden tot het stellen of ondergaan van seksuele aanrakingen en seksuele betrekkingen met geweld of poging hiertoe. In de Vlaamse representatieve studie van BUYSSE et al. (2013), waarin zowel hands-off als hands-on vormen van seksueel geweld werden bevraagd, werd ook geen

gebruik gemaakt van gedragsspecifieke vragen. Hoewel zij prevalentiecijfers meldde voor 18 jaar (vrouwen: 10,6%; mannen: 6,3%) en na 18 jaar (vrouwen: 17,4%; mannen: 2,3%), rapporteerden zij geen totale prevalentiecijfers wat vergelijkbaarheid met ander onderzoek bemoeilijkt. Een recenter onderzoek in tien Europese landen, waaronder België, (KRAHÉ et al., 2015) stelde de schatting van de omvang van seksueel geweld naar boven bij: tot 20,4% van alle Belgische vrouwen en 10,1% van alle Belgische mannen maakte melding van seksueel slachtofferschap. Hoewel KRAHÉ et al. (2015) gebruik maakten van gedragsspecifieke vragen focusten zij enkel op seksueel geweld met fysiek contact na de leeftijd van 16 jaar door middel van verbale druk, fysiek geweld of misbruik van de wilsonbekwame toestand van het slachtoffer. Hun steekproef bestond bovendien voornamelijk uit studenten. De heterogeniteit in het meten van seksueel geweld en de hieruit voortvloeiende variabiliteit in de bestaande prevalentiecijfers bemoeilijkt echter het maken van algemene conclusies over de omvang van seksueel geweld in België en staat de vergelijking tussen landen in de weg (BASILE et al., 2014; KRAHÉ et al., 2015).

Recente gebeurtenissen waaronder de #MeToo-beweging en bepaalde ernstige gevallen van seksueel geweld die uitgebreid aan bod kwamen in de media lijken de samenleving bovendien te hebben veranderd (IPSOS, 2018). De #MeToo-beweging in het bijzonder zorgde ervoor dat seksueel geweld ruime maatschappelijke- en media-aandacht kreeg, geweldsfeiten bespreekbaarder werden en normen binnen verscheidene Vlaamse bedrijfstvloeren wijzigden (DE CORT, 2019). Een nieuw representatief bevolkingsonderzoek naar seksueel geweld dringt zich bijgevolg op. Zodanig kan de omvang en aard van het probleem in kaart worden gebracht, maar kunnen we ook nagaan welke demografische, socio-economische en seksueel gerelateerde kenmerken samenhangen met slachtofferschap van seksueel geweld. Dit is essentieel om bestaande preventiestrategieën en beleidsaanbevelingen beter af te stemmen op specifieke groepen en hun individuele risicofactoren. Kennis over risicofactoren van seksueel geweld in België is echter schaars. Voorgaand internationaal onderzoek toonde reeds aan dat vrouwen, jongeren (AUDERSET et al., 2020; BASILE et al., 2007; BUYSSE et al., 2013; ELLIOTT et al., 2004) en niet-heteroseksuele individuen (CANAN et al., 2020) een hoger risico hebben op seksueel slachtofferschap. Seksueel slachtofferschap bleek daarnaast ook vaker voor te vallen bij individuen met een lager inkomen (ELLIOTT et al., 2004). Bovendien blijken zowel vroege seksuele initiatie en een stijging in het aantal sekspartners het risico op seksueel slachtofferschap te verhogen (MACDOWALL et al., 2013).

In het huidig onderzoek komen we tegemoet aan het gebrek aan nationaal representatieve bevolkingsonderzoeken op wereldwijd niveau en binnen België specifiek. We hantieren een brede definitie van seksueel geweld, waarbij zowel geweldsvormen zonder en met fysiek contact worden bevraagd. We meten seksueel geweld met behulp van gedragsspecifieke vragen. Zo trachten we een antwoord te formuleren op de volgende vragen:

- 1) In hoeverre werd de Belgische bevolking tussen 16 en 69 jaar slachtoffer van seksueel geweld gedurende hun leven en in de afgelopen 12 maanden?
- 2) Aan welke vormen van seksueel geweld werden ze blootgesteld?
- 3) Hoe verschilt de omvang en aard van seksueel geweld tussen vrouwen en mannen en verschillende leeftijdsgroepen?
- 4) Welke demografische, socio-economische en seksueel gerelateerde kenmerken verhogen het risico op seksueel slachtofferschap in de Belgische bevolking?

Deze bijdrage start met een beschrijving van de gehanteerde meetinstrumenten en gerealiseerde steekproef. Nadien volgt een beschrijving van de resultaten die dezelfde structuur volgt als de eerder beschreven onderzoeksvragen. De bijdrage eindigt met een vergelijking tussen de huidige cijfers en cijfers uit voorgaande (inter)nationale prevalentiestudies.

2. METHODE

2.1 Steekproefmethode en participanten

Deze studie werd uitgevoerd met behulp van een online slachtofferenquête waarin seksueel slachtofferschap werd bevraagd. Respondenten kregen toegang tot de gestandaardiseerde vragenlijst via een link of scanbare QR-code die werd vermeld op een uitnodigingsbrief. We kozen voor een online omgeving omdat dit het anonimiteitsgevoel bij respondenten verhoogt wat voordelig is bij het bevragen van gevoelige onderwerpen, zoals seksueel geweld (VAN SELM & JANKOWSKI, 2006).

De data voor dit onderzoek werden tussen oktober 2019 en februari 2020 verzameld. Het onderzoek werd goedgekeurd door het Medisch Ethisch Comité van de Universiteit Gent (project nr. 2018/1204) en uitgevoerd conform de WHO-richtlijnen voor onderzoek naar geweld (WHO, 2016).

Uit het Rijksregister werd een aselechte disproportionele steekproef van 20.760 Belgische inwoners getrokken, gelijk verdeeld over drie leeftijdsgroepen (16-24 jaar, 25-49 jaar en 50-69 jaar) voor zowel mannen als vrouwen. Door gebruik te maken van een disproportionele steekproef wordt een gelijk aantal vrouwen en mannen in de verschillende leeftijdsgroepen uitgenodigd voor deelname. Dit zorgt er bijgevolg voor dat bepaalde geslachts- en leeftijdsgroepen oververtegenwoordigd worden. Deze oververtegenwoordiging wordt nadien gecorrigeerd aan de hand van steekproefgewichten (zie lager). Deze initiële steekproef werd berekend op basis van beschikbare prevalentiecijfers in België waarbij seksueel slachtofferchap werd geschat op 10%¹ (zie hoger). Daarnaast werd een foutenmarge² van 2% en een significantieniveau van 5% gehanteerd. Gegeven deze randvoorwaarden leverde een *a priori* steekproefberekening (bv. ARYA et al., 2012) een steekproefomvang van $n = 864$ deelnemers per subgroep op, wat neerkomt op een totale vooropgestelde steekproef van 5.190 deelnemers. Rekening houdend met non-respons en weigeringen tot deelname werden vier maal dit aantal participanten gecontacteerd (i.e. $N = 20.760$).

Potentiële deelnemers werden door de diensten van het Rijksregister willekeurig geselecteerd en vervolgens per post uitgenodigd om deel te nemen aan het onderzoek. In de uitnodigingsbrief werden de deelnemers doorverwezen naar een onlineomgeving waarin ze hun geïnformeerde toestemming moesten geven vooraleer ze de vragenlijst anoniem konden invullen. Om zelfselectiebias zoveel mogelijk te beperken en de participatiegraad te maximaliseren, werd de studie voorgesteld als een onderzoek naar gezondheid, seksualiteit en welbevinden. Daarnaast werden alle respondenten geïnformeerd dat zij door het invullen van een schiftingsvraag kans maken op één van de 999 cadeaubonnen van €30.

Van alle gecontacteerde deelnemers openden 2.791 de vragenlijst, wat overeenkomt met 13,4%. Bijkomend werden 676 respondenten verwijderd omdat zij ofwel de vragenlijst niet volledig hebben ingevuld ($n = 394$), geen geïnformeerde toestemming hebben gegeven ($n = 261$), de vragenlijst meerdere keren hebben ingevuld ($n = 15$), niet voldeden aan de vooropgestelde leeftijdscriteria ($n = 5$) of vanwege aanwijzingen dat de vragenlijst onzorgvuldig werd ingevuld ($n = 1$). De uiteindelijke gerealiseerde steekproef omvat 2.115 participanten, wat overeenkomt met een participatiegraad van 10,2%. Met deze gerealiseerde steekproef kunnen prevalentiecijfers geraamd worden met een foutenmarge van 2% voor de gehele

1 Dit betreft een gemiddelde van de beschikbare prevalentiecijfers in België.

2 Een foutenmarge geeft aan in welke mate de resultaten van een willekeurige steekproef overeenkomen met de werkelijke waarden in de populatie. Het geeft met andere woorden aan hoeveel percentagepunten de resultaten verschillen van de werkelijke waarden in de populatie binnen een 95% betrouwbaarheidsinterval.

steekproef wat overeenkomt met de initieel gewenste foutenmarge voor dit onderzoek. De foutenmarges binnen de verschillende geslacht- en leeftijdsgroepen variëren van 3 tot 6%.³

De sociodemografische samenstelling van de gerealiseerde steekproef wordt weergegeven in tabel 1. Vergelijkingen met nationale cijfers van STATBEL (2020) tonen aan dat hoger opgeleiden oververtegenwoordigd zijn in de steekproef. Zo gaf bijna de helft van de deelnemers (46,6%) aan een hogere opleiding te hebben gevolgd. Op populatieniveau komt dit cijfer voor 15-tot-64-jarigen neer op 36% (STATBEL, 2020). Het aantal deelnemers met een lage of geen opleiding stemt overeen met de proportie in de Belgische populatie (7,3% vs. 7,6% in de populatie; STATBEL, 2020). De steekproefsamenstelling, voor wat betreft geslacht en leeftijd, werd daarnaast vergeleken met populatiewaarden aangeleverd door het Rijksregister (zie tabel 2). De populatiewaarden weerspiegelen de samenstelling van de Belgische bevolking op het moment van de steekproeftrekking. De vergelijking in tabel 2 wijst op een oververtegenwoordiging van jonge vrouwen in de steekproef. In deze studie worden prevalentiecijfers weergegeven die representatief zijn voor de 16-tot-69-jarige vrouwen en mannen in de Belgische bevolking. In de eigenlijke analyses werd daarom gecorrigeerd voor de oververtegenwoordiging van jonge vrouwen met behulp van steekproefgewichten. Een bijkomende correctie voor de oververtegenwoordiging van hoger opgeleiden was niet mogelijk gezien deze populatiewaarden niet opgevraagd konden worden bij het Rijksregister.

TABEL 1
BESCHRIJVING VAN DE STEEKPROEF (N = 2.115, ONGEWOGEN)

Variabele	n (valide %)
Geslacht	
Vrouw	1.164 (55,0)
Man	951 (45,0)
Leeftijd in jaren (M (SD), range)	35,8 (16,8), 16-69
Opleidingsniveau	
Geen of lager onderwijs	155 (7,3)
Secundair onderwijs	974 (46,1)
Hoger onderwijs	986 (46,6)
Beroepssituatie	
Actief ^a	996 (47,1)
Student	693 (32,8)
Inactief of andere ^b	426 (20,1)
Seksuele oriëntatie (n = 1.997)	
Heteroseksueel	1.871 (89,2)
Biseksueel	95 (4,5)
Homoseksueel	53 (2,5)
Pan-, omniseksueel	43 (2,0)
Aseksueel	11 (0,5)
Andere	24 (1,2)

^a Combinatie van de volgende categorieën: werknemer/zelfstandige, meewerkend familielid, vrijwilligerswerker.

^b Combinatie van de volgende categorieën: financieel zelfvoorzienend leven of een andere alternatieve levenswijze, huisvrouw/huisman, niet in staat om te werken omwille van gezondheidsproblemen, werkzoekend, gepensioneerd, andere.

3 De foutenmarges voor de prevalentiecijfers bedraagt 2% bij vrouwen (i.e. 16-24-jarigen = 3%; 25-49-jarigen = 4%; 50-69-jarigen = 5%) en 3% bij mannen (i.e. 16-24-jarigen = 5%; 25-49-jarigen = 6%; 50-69-jarigen = 5%). Voor meer informatie, zie bijlage 4.

2.2 Meetinstrumenten

Seksueel slachtofferschap

Conform de WHO-aanbevelingen hanteerden we in dit onderzoek een brede definitie van seksueel geweld (WHO, 2015: 3, zie hoger). Concreet bevroegen we vormen van seksueel geweld zonder fysiek contact (hierna: hands-off) en seksueel geweld met fysiek contact, inclusief verkrachting (hierna: hands-on). We hanteerden daarbij steeds gedragsspecifieke vragen. Bijlage 1 biedt een overzicht van de verschillende vragen.

We bevroegen seksueel geweld aan de hand van 17 slachtofferschapitems. Deze items werden gebaseerd op de *Sexual Experiences Survey – Long Form Victimization* (Koss et al., 2006, 2007), de *National Intimate Partner and Sexual Violence Survey* (NISVS; Smith et al., 2017), en de *Sexual Aggression and Victimization Scale* (SAV-S; Krahé & Berger, 2013). De items werden aangepast aan de Belgische juridische en sociale context, geherformuleerd om gender-binaire vraagstellingen te vermijden en vertaald in vijf talen waaronder de meest gesproken talen in de onderzoekspopulatie (i.e. Nederlands, Frans en Engels) en twee bijkomende talen (i.e. Arabisch en Farsi) (voor een bespreking, zie Depraetere et al., 2020b). De 17 vragen werden verder opgedeeld in acht items die hands-off vormen van seksueel geweld bevroegen waaronder het maken van seksueel getinte opmerkingen, voyeurisme, exhibitionisme, het vertonen en verspreiden van seksueel beeldmateriaal en negen items die naar hands-on ervaringen van seksueel geweld peilden zoals ongewenste seksuele aanrakingen, ongewenst kussen, (poging) tot verkrachting, en gedwongen worden te penetreren.

We brachten zowel de prevalentie van seksueel geweld tijdens de levensloop als het voorkomen van seksueel geweld in de afgelopen 12 maanden in kaart. Wanneer respondenten aangaven een bepaalde vorm van seksueel geweld te hebben meegemaakt in hun leven werd hen ook gevraagd hoe vaak ze deze geweldsvorm meemaakten in de afgelopen 12 maanden. Voor de eerste vier items van hands-off seksueel geweld was één van de volgende antwoordopties mogelijk: *nooit*, *minder dan maandelijks*, *maandelijks*, *wekelijks*, of *dagelijks*. Voor alle andere slachtofferschapitems werd een numeriek antwoord gevraagd. Omwille van de antwoordverdeling werden de items uiteindelijk omgevormd tot een dichotome variabele met de opties 'o' (nooit) en '1' (alle andere opties).

Risicofactoren

Verscheidene demografische (i.e. geslacht, leeftijd), socio-economische (i.e. opleidingsniveau, beroepssituatie, financiële situatie) en seksueel gerelateerde variabelen werden toegevoegd in de risicoanalyses. Om de financiële situatie van de respondenten na te gaan, werd hen gevraagd in welke mate ze in staat waren om de eindjes aan elkaar te knopen, rekening houdend met hun maandelijks inkomen (*gemakkelijk*, *tamelijk makkelijk*, *tamelijk moeilijk* of *zeer moeilijk*). De variabele werd omgevormd naar een dichotome variabele met de opties *makkelijk* versus *moeilijk*. Respondenten werden daarnaast gevraagd om aan te geven met welke seksuele oriëntatie ze zich het meest identificeerden. Voor analysedoel-einden werden de opties omgevormd tot *heteroseksueel* en *niet-heteroseksueel*. Om een inschatting te maken van het seksuele leven van de respondent werd hen gevraagd of ze ooit in hun leven geslachtsgemeenschap hebben gehad (verder verduidelijkt als elke vorm van orale, vaginale of anale seks). Respondenten die dit bevestigden kregen de vraag op welke leeftijd ze voor het eerst seksueel actief waren en hoeveel mannelijke en vrouwelijke sekspartners ze hebben gehad. Om informatieverlies ten gevolge van ontbrekende waarden te beperken, werd de vraag over de leeftijd bij seksuele initiatie omgevormd naar vroege (i.e. 15 jaar of jonger) en late seksuele initiatie (i.e. vanaf 16 jaar) (zie Epstein et al., 2018; Young et

al., 2018). Respondenten die aangaven 16 jaar of ouder te zijn en nog geen geslachtsgemeenschap gehad te hebben, werden vervolgens ingedeeld in de categorie 'late seksuele initiatie'. Het aantal mannelijke en vrouwelijke sekspartners werd gesommeerd. Respondenten die aangaven nog geen seksuele gemeenschap te hebben gehad, werd de waarde 0 toegekend.

2.3 Analyse

De analyses werden uitgevoerd met R (versie 3.6.3). Steekproefgewichten werden toegepast op de gehele steekproef om te corrigeren voor non-respons en oververtegenwoordiging. Deze steekproefgewichten werden berekend op basis van de verdeling vrouwen en mannen in de drie leeftijdsgroepen in de populatie (zie tabel 2). De beschreven prevalentiecijfers en bijhorende betrouwbaarheidsintervallen (BI) zijn door toepassing van deze steekproefgewichten representatief voor de gehele Belgische bevolking wat betreft geslacht en leeftijd (KORN & GRAUBARD, 1991). De overeenkomstige betrouwbaarheidsintervallen werden berekend aan de hand van de proportie-test voor het berekenen van binomiale betrouwbaarheidsintervallen. Geslachts- en globale leeftijdsverschillen werden onderzocht aan de hand van de gewogen prevalentiecijfers door middel van de gepaarde test voor proporties waarbij chi-kwadraattesten en Fisher-exact testen werden uitgevoerd. Nadien werden onderlinge vergelijkingen tussen de drie leeftijdsgroepen uitgevoerd. Resultaten worden weergegeven met Bonferroni-correcties. Effectgroottes worden weergegeven met Phi-scores (ϕ). Een Phi-score van 0,1 wordt beschouwd als een klein effect, 0,3 als een gematigd effect en 0,5 als een groot effect (REAL STATISTICS, 2020).

TABEL 2
STEEKPROEFGEWICHTEN

Leeftijdsgroep	Geslacht	Populatie N	Populatie proportie	Steekproef n	Steekproef proportie	Populatie / steekproef = gewichten
16-24 jarigen	Vrouw	576.098	0,07	520	0,25	0,30
	Man	601.426	0,08	340	0,16	0,48
25-49 jarigen	Vrouw	1.864.081	0,24	362	0,17	1,39
	Man	1.883.527	0,24	303	0,14	1,67
50-69 jarigen	Vrouw	1.475.820	0,19	282	0,13	1,41
	Man	1.458.421	0,19	308	0,15	1,27
Totaal		7.859.373	1,00	2.115	1,00	1,09

Multivariate logistische regressieanalyses werden uitgevoerd om de samenhang tussen demografische (i.e. geslacht, leeftijd), socio-economische (i.e. opleidingsniveau, huidige beroepssituatie, huidige financiële situatie) en seksueel gerelateerde variabelen en het risico op seksueel slachtofferschap (levensduur en afgelopen 12 maanden) te onderzoeken. Alle variabelen werden gelijktijdig toegevoegd aan het model.⁴ Tot slot werd ook het interactie-effect tussen leeftijd en geslacht overwogen. Het resultaat was echter niet significant waardoor dit niet wordt weergegeven in de analyses. Gecorrigeerde odds ratio's worden gerapporteerd om het effect op het risico op seksueel slachtofferschap van een variabele aan te geven, rekening houdend met de effecten van de overige aanwezige variabelen in het model. Een waarde groter dan 1 wijst op een toename in het risico op seksueel slachtofferschap.

4 Hierbij werd geen gebruik gemaakt van de steekproefgewichten. Het model houdt namelijk reeds rekening met het effect van leeftijd en geslacht gezien deze karakteristieken aan het model werden toegevoegd. Conclusies van de analyse met toepassing van de steekproefgewichten zijn bovendien kwalitatief identiek.

Een waarde kleiner dan 1 wijst op een afname. De multicollineariteitsassumptie werd getest aan de hand van de variantie-inflatiefactor (VIF) en gaf geen inbreuken aan. De lineariteitsassumptie van de continue variabelen (i.c. het aantal sekspartners) werd getest met de Box-Tidwell-test (Box & Tidwell, 1962) waarbij een schending werd vastgesteld. Deze variabele werd daarom dummy gecodeerd op basis van de mediaan. Respondenten die geen, één of twee sekspartners rapporteerden kregen de waarde 0. Drie of meer sekspartners werd gecodeerd met de waarde 1.

3. RESULTATEN

3.1 Prevalentie van seksueel slachtofferschap

Globaal genomen maakten 64,1% (95% BI: 61,9-66,1) van de 16-tot-69-jarige Belgische inwoners één of andere vorm van seksueel geweld mee gedurende hun leven en 44,1% (95% BI: 41,9-46,2) werd het slachtoffer van seksueel geweld in de afgelopen 12 maanden. Meer specifiek maakten 59,3% (95% BI: 57,2-61,4) een vorm van hands-off seksueel geweld mee. Ruim 30,4% (95% BI: 28,5-32,4) gaf aan een vorm van hands-on seksueel geweld te hebben meegemaakt in hun leven. Gedetailleerde prevalentiecijfers van seksueel geweld gedurende het leven en in de afgelopen 12 maanden, opgedeeld naar geslacht en leeftijdsgroep, presenteren we in tabel 3 en 4 respectievelijk.

Geslachtsverschillen

De prevalentie van seksueel geweld gedurende het leven kwam voor vrouwen neer op 81%. Dit cijfer ligt daardoor 1,7 keer hoger in vergelijking met mannen (47,5%) ($X^2(2, n = 2.117,2) = 256,6; p < 0,001; \phi = 0,35$). Ongeveer vier vrouwen op vijf (78%) rapporteerde een vorm van hands-off seksueel geweld. Bij mannen daalde dit percentage tot 41%. Daarnaast meldde ongeveer twee op vijf (42%) vrouwen en één op vijf mannen (19%) een vorm van hands-on seksueel geweld.

Hoewel de verschillen tussen vrouwen en mannen in de afgelopen 12 maanden kleiner waren in vergelijking met de prevalentiecijfers gedurende hun leven, waren deze wel significant ($X^2(2, n = 2.117,2) = 123,7; p < 0,001; \phi = 0,24$). Meer dan de helft van de vrouwen (55%) en bijna een derde van de mannen (31%) maakten een vorm van hands-off seksueel geweld mee in de afgelopen 12 maanden. Prevalentiecijfers van hands-on seksueel geweld kwamen neer op 10% en 6% voor vrouwen en mannen respectievelijk.

Leeftijdsverschillen

Prevalentiecijfers gedurende de levensloop tonen aan dat over het algemeen respondenten jonger dan 50 jaar significant vaker hands-off vormen van seksueel geweld rapporteren in vergelijking met de 50-en-69-jarigen. Voor alle seksuele-geweldsvormen was de prevalentie van slachtofferschap in de afgelopen 12 maanden voor zowel vrouwen als mannen het hoogst in de jongste leeftijdsgroep en het laagst in de oudste. Hierbij hadden vrouwen tussen de 16 en 24 jaar de hoogste prevalentie (79%) en mannen tussen de 50 en 69 jaar de laagste prevalentie (22,7%). Een gedetailleerd overzicht van significante verschillen tussen de verschillende leeftijdsgroepen wordt weergegeven in tabel 5.

Hands-Off. Vrouwen jonger dan 50 jaar rapporteerden vaker hands-off seksueel geweld dan vrouwen tussen 50 en 69 jaar, zowel gedurende de levensloop als in de afgelopen 12 maanden. Voornamelijk de prevalentie van het vertonen en verspreiden van seksueel beeldmateriaal is meer dan zesmaal hoger bij vrouwen tussen 16 en 24 jaar in vergelijking met

TABEL 3
GEDETAILLEERDE EN GEWOGEN PREVALENTIECIJFERS VAN SEKSUEEL GEWELD GEDURENDE LEVENSLOOPE NAARGELANG GESLACHT EN LEEFTIJD

Item	Mannen (n = 1.060,4)				Totaal % (95% BI)	Vrouwen (n = 1.056,8)				Totaal % (95% BI)
	16-24 jarigen % (95% BI)	25-49 jarigen % (95% BI)	50-69 jarigen % (95% BI)			16-24 jarigen % (95% BI)	25-49 jarigen % (95% BI)	50-69 jarigen % (95% BI)		
Staren	19,7 (14,1-26,8)	24,4 (20,8-28,5)	13,0 (9,9-16,8)		19,5 (17,2-22,0)	67,7 (59,7-74,8)	65,7 (61,4-69,8)	47,2 (42,2-52,2)		59,0 (56,0-62,0)
Opmerkingen	24,7 (18,4-32,2)	22,8 (19,2-26,7)	11,4 (8,5-15,0)		18,9 (16,6-21,4)	52,3 (44,2-60,3)	56,1 (51,6-60,5)	42,9 (38,0-47,9)		50,6 (47,5-53,6)
Tonen van beeldmateriaal	24,4 (18,2-31,8)	16,2 (13,1-19,7)	7,8 (5,4-11,0)		14,4 (12,3-16,6)	31,3 (24,3-39,3)	23,2 (19,6-27,2)	8,9 (6,3-12,2)		19,0 (16,7-21,5)
Telefoonjes of berichten	12,9 (8,4-19,3)	5,3 (3,6-7,7)	3,6 (2,0-6,1)		5,8 (4,5-7,5)	26,0 (19,4-33,7)	16,6 (13,5-20,2)	9,9 (7,3-13,4)		15,5 (13,4-17,8)
Voyeurisme	3,2 (1,2-7,6)	4,0 (2,5-6,1)	0,3 (0,03-1,8)		2,5 (1,7-3,7)	2,7 (0,9-7,0)	3,3 (2,0-5,4)	3,2 (1,8-5,6)		3,2 (2,2-4,5)
Verspreiden naakt beeldmateriaal	2,3 (0,7-6,4)	1,0 (0,4-2,4)	0,6 (0,1-2,2)		1,1 (0,6-2,0)	3,5 (1,3-8,1)	1,4 (0,6-2,9)	0,0 (0,0-1,2)		1,2 (0,6-2,1)
Exhibitionisme	8,8 (5,1-14,5)	5,9 (4,1-8,5)	3,2 (1,8-5,7)		5,4 (4,1-7,0)	20,2 (14,4-27,5)	19,3 (16,0-23,1)	26,2 (22,0-30,9)		22,1 (19,6-24,7)
Gedwongen laten zien van intieme lichaamsdelen	4,4 (2,0-9,1)	3,6 (2,2-5,8)	2,9 (1,6-5,3)		3,5 (2,5-4,8)	14,2 (9,3-20,9)	6,9 (4,9-9,6)	2,5 (1,3-4,7)		6,3 (5,0-8,0)
Min. één vorm van Hands-Off	51,8 (43,9-59,6)	45,9 (41,5-50,3)	30,5 (26,0-35,4)		41,1 (38,1-44,2)	84,2 (77,3-89,4)	82,6 (78,9-85,7)	68,8 (63,9-73,3)		77,6 (75,0-80,1)
Kussen	12,4 (7,9-18,7)	13,9 (11,0-17,2)	8,1 (5,7-11,4)		11,5 (9,7-13,6)	20,0 (14,2-27,3)	20,2 (16,8-24,0)	24,1 (20,1-28,7)		21,6 (19,2-24,3)
Aanraken tijdens zorg	5,3 (2,5-10,2)	4,3 (2,8-6,5)	3,9 (2,3-6,4)		4,3 (3,2-5,7)	10,6 (6,4-16,8)	9,1 (6,8-12,1)	11,3 (8,5-15,0)		10,2 (8,4-12,2)
Wrijven/strelen	9,1 (5,4-14,9)	7,9 (5,8-10,7)	6,5 (4,3-9,5)		7,6 (6,1-9,4)	26,5 (19,9-34,3)	23,2 (19,6-27,2)	22,7 (18,7-27,2)		23,5 (21,0-26,2)
Ontkleden	3,8 (1,6-8,3)	2,3 (1,2-4,1)	1,3 (0,5-3,2)		2,2 (1,4-3,3)	6,2 (3,1-11,5)	5,5 (3,8-8,0)	4,3 (2,6-6,9)		5,1 (3,9-6,7)
Min. één vorm van aanraking	22,7 (16,6-30,0)	19,5 (16,2-23,2)	14,3 (11,1-18,2)		18,0 (15,8-20,5)	41,2 (33,4-49,3)	37,3 (33,1-41,7)	38,0 (33,2-42,9)		38,1 (35,2-41,1)
Orale penetratie	1,8 (0,4-5,6)	2,3 (1,3-4,1)	2,6 (1,3-4,9)		2,3 (1,5-3,5)	8,1 (4,5-13,8)	4,1 (2,6-6,4)	8,5 (6,0-11,8)		6,4 (5,0-8,1)
Poging tot orale penetratie	4,4 (2,0-9,1)	1,3 (0,6-2,9)	0,6 (0,1-2,2)		1,5 (0,9-2,5)	8,3 (4,6-14,0)	5,5 (3,8-8,0)	4,3 (2,6-6,9)		5,5 (4,2-7,0)
Vaginale of anale penetratie	0,9 (0,1-4,3)	1,3 (0,6-2,9)	0,0 (0,0-1,2)		0,8 (0,4-1,6)	8,7 (4,9-14,5)	6,1 (4,2-8,6)	8,9 (6,3-12,2)		7,5 (6,0-9,3)
Poging tot vaginale of anale penetratie	1,5 (0,3-5,2)	1,0 (0,4-2,4)	0,6 (0,1-2,2)		0,9 (0,5-1,8)	5,6 (2,7-10,8)	5,2 (3,5-7,7)	6,0 (4,0-9,0)		5,6 (4,3-7,2)
Gedwongen te penetreren	1,8 (0,4-5,6)	1,0 (0,4-2,4)	0,6 (0,1-2,2)		1,0 (0,5-1,8)	0,4 (0,0-3,6)	2,5 (1,4-4,4)	0,7 (0,2-2,3)		1,5 (0,9-2,5)
Min. één vorm van verkrachting	5,9 (3,0-11,0)	5,3 (3,6-7,7)	4,2 (2,5-6,8)		5,0 (3,8-6,5)	19,6 (13,9-26,9)	13,5 (10,7-16,9)	17,0 (13,5-21,2)		15,7 (13,6-18,1)
Min. één vorm van Hands-On	24,4 (18,2-31,8)	20,1 (16,8-24,0)	15,6 (12,2-19,7)		19,1 (16,8-21,6)	45,2 (37,3-53,3)	40,0 (35,8-44,5)	42,6 (37,7-47,6)		41,7 (38,8-44,8)
Min. één vorm van seksueel geweld	58,5 (50,5-66,1)	51,5 (47,0-55,9)	37,7 (32,9-42,7)		47,5 (44,4-50,5)	85,2 (78,4-90,2)	85,4 (81,9-88,3)	73,4 (68,7-77,6)		80,8 (78,3-83,1)

TABEL 4

GEDETAILLEERDE EN GEWOGEN PREVALENTIECIJFERS VAN SEKSUEEL GEWELD IN AFGELOPEN 12 MAANDEN NAARGELANG GESLACHT EN LEEFTIJD

Item	Mannen (n = 1.060,4)				Vrouwen (n = 1.056,8)			
	16-24 jarigen % (95% BI)	25-49 jarigen % (95% BI)	50-69 jarigen % (95% BI)	Totaal % (95% BI)	16-24 jarigen % (95% BI)	25-49 jarigen % (95% BI)	50-69 jarigen % (95% BI)	Totaal % (95% BI)
Staren	18,3 (12,8-25,2)	15,5 (12,5-19,0)	8,8 (6,2-12,1)	13,4 (11,5-15,7)	63,7 (55,5-71,1)	50,0 (45,6-54,4)	25,9 (21,7-30,5)	42,9 (39,9-46,0)
Opmerkingen	22,4 (16,4-29,7)	16,5 (13,4-20,1)	7,8 (5,4-11,0)	14,2 (12,2-16,5)	46,2 (38,2-54,3)	42,0 (37,7-46,4)	24,8 (20,7-29,4)	36,1 (33,3-39,1)
Tonen van beeldmateriaal	21,2 (15,4-28,4)	13,9 (11,0-17,2)	6,2 (4,1-9,1)	12,1 (10,3-14,3)	24,8 (18,4-32,5)	14,9 (12,0-18,4)	4,3 (2,6-6,9)	12,4 (10,5-14,5)
Telefoonlijstjes of berichten	11,8 (7,4-18,0)	4,6 (3,0-6,9)	3,2 (1,8-5,7)	5,2 (4,0-6,8)	19,2 (13,5-26,5)	9,1 (6,8-12,1)	3,2 (1,8-5,6)	8,4 (6,8-10,3)
Voyeurisme	3,2 (1,2-7,6)	1,6 (0,8-3,3)	0,0 (0,0-1,2)	1,3 (0,7-2,2)	1,9 (0,5-6,0)	1,4 (0,6-2,9)	1,1 (0,4-2,8)	1,3 (0,8-2,3)
Verspreiden naakt beeldmateriaal	0,9 (0,1-4,3)	0,3 (0,0-1,5)	0,6 (0,1-2,2)	0,5 (0,2-1,2)	1,2 (0,2-4,8)	0,0 (0,0-0,9)	0,0 (0,0-1,2)	0,2 (0,0-0,7)
Exhibitionisme	6,7 (3,6-12,0)	3,0 (1,7-5,0)	0,6 (0,1-2,2)	2,7 (1,8-3,9)	12,7 (8,1-19,2)	5,2 (3,5-7,7)	1,4 (0,6-3,3)	4,9 (3,7-6,4)
Gedwongen laten zien van intieme lichaamsdelen	3,2 (1,2-7,6)	1,6 (0,8-3,3)	0,3 (0,0-1,8)	1,4 (0,8-2,4)	7,1 (3,8-12,7)	0,8 (0,3-2,2)	0,4 (0,0-1,8)	1,6 (0,9-2,6)
Min. één vorm van Hands-Off	46,2 (38,4-54,2)	33,0 (29,0-37,3)	20,8 (16,9-25,2)	30,5 (27,8-33,4)	78,1 (70,6-84,1)	62,2 (57,7-66,4)	38,0 (33,2-42,9)	55,4 (52,3-58,4)
Kussen	6,5 (3,4-11,7)	2,6 (1,5-4,6)	1,9 (0,9-4,0)	3,0 (2,1-4,2)	8,7 (4,9-14,5)	3,3 (2,0-5,4)	2,1 (1,0-4,2)	3,7 (2,6-5,0)
Aanraken tijdens zorg	3,8 (1,6-8,3)	1,0 (0,4-2,4)	1,0 (0,3-2,7)	1,4 (0,8-2,4)	6,0 (3,0-11,2)	1,4 (0,6-2,9)	0,4 (0,0-1,8)	1,7 (1,0-2,7)
Wrijven/strelen	6,7 (3,6-12,0)	2,6 (1,5-4,6)	0,6 (0,1-2,2)	2,5 (1,7-3,7)	14,4 (9,5-21,2)	4,7 (3,1-7,0)	2,5 (1,3-4,7)	5,3 (4,1-6,9)
Ontkleden	2,9 (1,1-7,2)	0,3 (0,0-1,5)	0,3 (0,0-1,8)	0,7 (0,3-1,5)	1,7 (0,4-5,7)	0,3 (0,0-1,4)	0,0 (0,0-1,2)	0,4 (0,1-1,0)
Min. één vorm van aanraking	14,4 (9,6-20,9)	5,6 (3,8-8,1)	2,9 (1,6-5,3)	6,0 (4,7-7,6)	22,3 (16,2-29,8)	8,3 (6,1-11,1)	4,3 (2,6-6,9)	8,8 (7,2-10,8)
Orale penetratie	1,5 (0,3-5,2)	1,3 (0,6-2,9)	0,0 (0,0-1,2)	0,9 (0,4-1,7)	2,3 (0,7-6,5)	0,6 (0,1-1,8)	0,4 (0,0-1,8)	0,7 (0,3-1,5)
Poging tot orale penetratie	2,9 (1,1-7,2)	0,7 (0,2-2,0)	0,0 (0,0-1,2)	0,8 (0,4-1,6)	3,3 (1,2-7,8)	1,4 (0,6-2,9)	0,0 (0,0-1,2)	1,1 (0,6-2,0)
Vaginale of anale penetratie	0,6 (0,0-3,9)	0,0 (0,0-0,9)	0,0 (0,0-1,2)	0,1 (0,0-0,6)	2,7 (0,9-7,0)	0,3 (0,0-1,4)	0,4 (0,0-1,8)	0,7 (0,3-1,4)
Poging tot vaginale of anale penetratie	0,9 (0,1-4,3)	0,3 (0,0-1,5)	0,0 (0,0-1,2)	0,3 (0,1-0,9)	2,5 (0,8-6,8)	0,3 (0,0-1,4)	0,4 (0,0-1,8)	0,6 (0,3-1,4)
Gedwongen te penetreren	0,6 (0,0-3,9)	0,7 (0,2-2,0)	0,0 (0,0-1,2)	0,4 (0,1-1,1)	0,0 (0,0-3,0)	0,3 (0,0-1,4)	0,0 (0,0-1,2)	0,1 (0,0-0,7)
Min. één vorm van verkrachting	3,8 (1,6-8,3)	2,3 (1,2-4,1)	0,0 (0,0-1,2)	1,7 (1,0-2,7)	7,5 (4,1-13,1)	1,6 (0,8-3,3)	0,7 (0,2-2,3)	2,2 (1,4-3,3)
Min. één vorm van Hands-On	15,6 (10,5-22,3)	5,9 (4,1-8,5)	2,9 (1,6-5,3)	6,3 (5,0-8,0)	25,6 (19,1-33,3)	9,1 (6,8-12,1)	4,6 (2,8-7,3)	9,9 (8,2-11,8)
Min. één vorm van seksueel geweld	49,7 (41,8-57,6)	33,7 (29,6-38,0)	22,7 (18,7-27,3)	32,1 (29,3-35,0)	79,0 (71,6-85,0)	62,7 (58,3-66,9)	39,0 (34,2-44,0)	56,2 (53,1-59,2)

TABEL 5
SIGNIFICANTE VERSCHILLEN IN DE PREVALENTIE VAN VORMEN VAN SEKSUEEL SLACHTOFFERSCHAP TUSSEN LEEFTIJDGROEPEN, GEWOGEN

Items met significant verschil	Mannen (n = 1.060,4)				Vrouwen (n = 1.056,8)			
	Effect grootte ϕ	16-24 jarigen vs. 25-49 jarigen	16-24 jarigen vs. 50-69 jarigen	25-49 jarigen vs. 50-69 jarigen	Effect grootte ϕ	16-24 jarigen vs. 25-49 jarigen	16-24 jarigen vs. 50-69 jarigen	25-49 jarigen vs. 50-69 jarigen
Levensloop								
Staren	0,13	n.s.	n.s.	<0,001	0,19	n.s.	<0,001	<0,001
Opmerkingen	0,15	n.s.	<0,001	<0,001	0,12	n.s.	n.s.	<0,001
Tonen van beeldmateriaal	0,16	0,024	<0,001	<0,001	0,21	n.s.	<0,001	<0,001
Telefoonfjes of berichten	0,13	0,002	<0,001	n.s.	0,15	0,012	<0,001	0,005
Gedwongen laten zien van in- tieme lichaamsdelen					0,16	0,007	<0,001	0,012
Algemeen Hands-Off	0,17	n.s.	<0,001	<0,001	0,17	n.s.	<0,001	<0,001
Algemeen seksueel geweld	0,16	n.s.	<0,001	<0,001	0,15	n.s.	0,004	<0,001
Afgelopen 12 maanden								
Staren					0,28	0,004	<0,001	<0,001
Opmerkingen	0,15	n.s.	<0,001	<0,001	0,19	n.s.	<0,001	<0,001
Tonen van beeldmateriaal	0,16	0,034	<0,001	<0,001	0,22	0,006	<0,001	<0,001
Telefoonfjes of berichten	0,13	0,002	<0,001	n.s.	0,19	<0,001	<0,001	<0,001
Exhibitionisme	0,13	0,052	<0,001	0,025	0,17	0,003	<0,001	0,004
Gedwongen laten zien van in- tieme lichaamsdelen					0,19	<0,001	<0,001	n.s.
Algemeen Hands-Off	0,19	0,003	<0,001	<0,001	0,29	<0,001	<0,001	<0,001
Aanraken tijdens zorg					0,14	0,003	<0,001	n.s.
Wrijven/strelen	0,13	0,028	<0,001	0,047	0,18	<0,001	<0,001	n.s.
Algemeen Hands-On	0,17	<0,001	<0,001	0,048	0,23	<0,001	<0,001	0,013
Algemeen seksueel geweld	0,19	<0,001	<0,001	<0,001	0,29	<0,001	<0,001	<0,001

Afkortingen: n.s., niet significant.

Noot. Weergegeven p-waarden betreffen de niet gecorrigeerde p-waarden. Significante p-waarden na Bonferroni-correctie worden in vetgedrukt weergegeven (α aangepast 0,05/60 = 0,00083).

50-tot-69-jarigen. Gelijkaardige resultaten tekenden we op voor mannen. Ook hier werd de oudste leeftijdsgroep het minst vaak slachtoffer van hands-off seksueel geweld. Prevalentiecijfers van 16-tot-24-jarige vrouwen en mannen verschilden voor beiden niet significant van 25-tot-49-jarigen.

Hands-On. Voor hands-on vormen van seksueel geweld waren de leeftijdsverschillen bij de vrouwelijke respondenten kleiner in vergelijking met de hands-off vormen van seksueel geweld. Tot 45,2% van de 16-tot-24-jarige vrouwen en 40% van de 25-tot-49-jarige vrouwen werden het slachtoffer van een vorm van hands-on seksueel geweld gedurende hun leven. Er werden geen significante leeftijdsverschillen gevonden voor slachtofferschap gedurende de levensloop onder vrouwen. Vrouwen jonger dan 50 jaar rapporteerden echter significant vaker ongewenste aanrakingen (i.e. ongewenst wrijven en strelen). Vrouwen tussen 16 en 24 jaar rapporteerden vaker ongewenste aanrakingen gedurende zorg dan vrouwen tussen 50 en 69 jaar.

In geval van mannelijke slachtoffers waren de hoogste prevalentiecijfers van hands-on seksueel geweld zichtbaar in de jongste leeftijdsgroep terwijl de oudste leeftijdsgroep de laagste prevalentiecijfers rapporteerde. Een significant leeftijdsverschil was enkel zichtbaar in de afgelopen 12 maanden voor ongewenst wrijven/strelen en algemeen hands-on seksueel geweld.

3.2 Risicofactoren

De resultaten van de logistische regressieanalyse en de bijhorende gecorrigeerde odds ratio's worden weergegeven in tabel 6. Vrouwen vertoonden een significant hoger risico op seksueel slachtofferschap in vergelijking met mannen in beide referentieperiodes (i.e. levensloop en afgelopen 12 maanden) en dit risico was het hoogste voor de jongste leeftijdsgroep: een vergelijking van de verschillende leeftijdsgroepen toonde aan dat 16-tot-24-jarigen een hoger risico liepen op seksueel slachtofferschap in vergelijking met zowel 25-tot-49-jarigen als 50-tot-69-jarigen.

Ongeveer 78% (95% BI: 71,0-83,1) van diegenen die zich als niet-heteroseksueel identificeerden hebben ooit een vorm van seksueel geweld meegemaakt. Het risico op seksueel slachtofferschap lag ongeveer tweemaal hoger voor niet-heteroseksuelen in vergelijking met wie zichzelf als heteroseksueel identificeerde. Ruim vier op vijf respondenten (82%, $n = 1.739$) heeft seksuele betrekkingen gehad. Voor 15,3% ($n = 318$) van de gehele steekproef gebeurde dit voor de leeftijd van 16 jaar (i.e. vroege initiatie). Vroege initiatie houdt echter een verhoogd risico op slachtofferschap van seksueel geweld in. Deze samenhang was echter enkel significant in geval van seksueel slachtofferschap in de afgelopen 12 maanden. Tot slot gaf de helft van de respondenten ($n = 1.043$) aan drie of meer sekspartners te hebben gehad. Een hoger aantal sekspartners hangt echter eveneens samen met een verhoogd risico op seksueel slachtofferschap.

Ongeveer de helft van de respondenten (48,7%, $n = 1.030$) woonde samen met hun partner en 17,5% ($n = 370$) gaf aan een partner te hebben maar hier niet mee samen te wonen. Samenwonen met diens partner verminderde het risico op blootstelling aan seksueel geweld in de afgelopen 12 maanden in vergelijking met respondenten zonder partner.

Het opleidingsniveau van de respondent vertoonde geen significante samenhang met het risico op seksueel slachtofferschap. Bovendien hadden studenten geen hoger risico op seksueel slachtofferschap in vergelijking met werknemers en vrijwilligers. Tot slot hebben respondenten met een moeilijker financiële situatie een significant hoger risico op seksueel slachtofferschap in vergelijking met diegenen die aangaven financieel eerder makkelijk rond te komen.

TABEL 6
LOGISTISCHE REGRESSIEANALYSE SEKSUEEL SLACHTOFFERSCHAP (N = 2.115)

Predictoren	Levensduur aOR (95% BI)	Afgelopen 12 maanden aOR (95% BI)
Geslacht (ref. man)	4,96 (4,02-6,14)***	3,43 (2,82-4,18)***
Leeftijd		
16-24	2,13 (1,36-3,35)***	3,52 (2,33-5,35)***
25-49	1,56 (1,18-2,05)**	1,79 (1,37-2,34)***
50-69	Ref	Ref
Seksuele oriëntatie (ref. Heteroseksueel)	1,83 (1,25-2,72)**	1,71 (1,23-2,39)**
Seksuele initiatie (ref. laat)	1,33 (0,96-1,85)	1,51 (1,13-2,03)**
Aantal sekspartners (ref. 0-2)	1,80 (1,42-2,30)***	1,91 (1,52-2,42)***
Relatiestatus		
Geen partner	Ref	Ref
Niet samenwonen met partner	1,02 (0,74-1,40)	0,97 (0,73-1,30)
Samenwonen met partner	1,00 (0,73-1,35)	0,66 (0,50-0,88)**
Opleidingsniveau		
Geen of lager onderwijs	0,79 (0,51-1,23)	0,80 (0,53-1,22)
Secundair onderwijs	1,15 (0,91-1,45)	1,19 (0,95-1,48)
Hoger onderwijs	Ref	Ref
Beroepssituatie		
Inactief of andere	0,72 (0,54-0,96)*	0,74 (0,55-0,98)*
Student	1,08 (0,70-1,65)	1,05 (0,71-1,56)
Actief	Ref	Ref
Financiële situatie (ref. gemakkelijk)	1,34 (1,06-1,71)*	1,30 (1,04-1,62)*

Afkortingen: aOR, Gecorrigeerde odds ratio's

*** $p < 0,001$, ** $p < 0,01$, * $p < 0,05$.

3.3 Vergelijkingen met voorgaand prevalentieonderzoek

Tabel 7 bevat een vergelijking tussen de huidige prevalentiecijfers met deze van voorgaand onderzoek dat werd uitgevoerd in België in de afgelopen 10 jaar (BUYSE et al., 2013; KRAHÉ et al., 2015) of in buurlanden, waaronder een representatieve Nederlandse studie (HAAS et al., 2012) en een grootschalig niet-representatief Duits onderzoek (KRAHÉ & BERGER, 2013). Om vergelijkingen mogelijk te maken pasten we onze analyses aan naargelang de leeftijd van de respondent en de bevraagde vormen van seksueel geweld in deze voorgaande onderzoeken. Vergelijkingen toonden aan dat we in dit onderzoek substantieel hogere prevalentiecijfers verkregen in vergelijking met eerder Nederlands (HAAS et al., 2012) en Belgisch onderzoek (BUYSE et al., 2013; KRAHÉ et al., 2015). Enkel de resultaten van het eerder Duits onderzoek lagen in lijn met de resultaten van het huidig onderzoek (KRAHÉ & BERGER, 2013).

TABEL 7
VERGELIJKINGEN MET PREVALENTIESTUDIES NAAR SEKSUEEL GEWELD GEDURENDE LEVEN

Auteur	Land	Steekproef		Prevalentie (%)		Items
		Leeftijd	n	Mannen	Vrouwen	
BUYSSE et al. (2013)	BE (VL)	14-80	1.825	<18jr.: 6,3 >18jr.: 2,3	<18jr.: 10,6 >18jr.: 17,4	Hands-off en hands-on, niet-GSV
Huidige studie	BE	16-69	2.117,2	47,5 (95% BI: 44,4-50,5)	80,8 (95% BI: 78,3-83,1)	Hands-off en hands-on, GSV, gehele levensduur
HAAS et al. (2012)	NL	15-70	6.428	20,5	55,9	Hands-off (beperkt) en hands-on, gedeeltelijk GSV
Huidige studie	BE	16-69	2.117,2	47,5 (95% BI: 44,4-50,5)	80,8 (95% BI: 78,3-83,1)	Hands-off en hands-on, GSV
KRAHÉ en BERGER (2013)	GER	19-31	2.149	19,4	35,9	Enkel hands-on, GSV, gebaseerd op SES, enkel ervaringen na 14 jaar
Huidige studie	BE	19-31	508,6	19,9 (95% BI: 15,1-25,6)	41,1 (95% BI: 35,2-47,2)	Enkel hands-on (excl. 'aanrakingen tijdens zorg'), GSV, gehele levensduur
KRAHÉ et al. (2015) – Belgische steekproef	BE	18-27	393	10,1	20,4	Enkel hands-on, GSV, gebaseerd op SES, enkel ervaringen na 16 jaar
Huidige studie	BE	18-27	368,8	20,5 (95% BI: 14,9-27,4)	41,6 (95% BI: 34,6-48,9)	Enkel hands-on (excl. 'aanrakingen tijdens zorg'), GSV, gehele levensduur

Afkortingen: GSV, gedragsspecifieke vragen.

Noot. De vergelijkingswaarden van de huidige studie zijn berekend op basis van de gewogen steekproef.

4. DISCUSSIE

4.1 Prevalentie en risicofactoren van seksueel geweld

Onze bevindingen tonen aan dat seksueel geweld veelvoorkomend is bij vrouwen en mannen en in alle leeftijdsgroepen. Zo hebben vrouwen, jongeren, niet-heteroseksuelen, respondenten met een hoger aantal sekspartners en respondenten die maandelijks moeilijker financieel rondkomen een hoger risico op seksueel slachtofferschap. Deze bevindingen liggen in lijn met voorgaand onderzoek (AUDERSET et al., 2020; BASILE et al., 2007; CANAN et al., 2020; KRAHÉ et al., 2015). Onze resultaten tonen daarnaast aan dat voornamelijk de jongste leeftijdsgroep het hoogste risico heeft op seksueel slachtofferschap in de afgelopen 12 maanden. Ook deze bevindingen liggen in lijn met voorgaand onderzoek waarin voornamelijk adolescenten en jongvolwassenen het hoogste risico lopen op seksueel slachtofferschap (BASILE et al., 2007; BUYSSE et al., 2013).

Opvallend is dat de jongste leeftijdsgroep vaker seksueel slachtofferschap gedurende hun leven rapporteert ondanks dat de periode waarin zij blootgesteld kunnen worden aan seksueel geweld aanzienlijk korter is in vergelijking met de oudere leeftijdsgroepen. Meer specifiek rapporteerden jong volwassenen (i.e. 16-tot-24-jarigen) vaker hands-off seksueel geweld en evenveel hands-on seksueel geweld als de oudere leeftijdsgroepen. Dit verschil is

het markantst bij hands-off vormen van seksueel geweld en dan vooral voor vormen die online kunnen voorkomen zoals het tonen en verspreiden van seksueel beeldmateriaal. Drie potentiële argumenten komen naar voren ter verklaring van deze resultaten.

Allereerst kunnen de hogere prevalentiecijfers bij jongere deelnemers te wijten zijn aan een verhoging in technologie-gefaciliteerde vormen van seksueel geweld. Recent onderzoek naar technologie-gefaciliteerd seksueel slachtofferschap heeft aangetoond dat jong volwassenen van 18 tot 24 jaar vaker melding maken van dergelijke ervaringen gedurende hun leven (POWELL & HENRY, 2019). Dit zou kunnen wijzen op een verandering in seksueel geweldspatronen over generaties heen en dat technologie-gefaciliteerd seksueel geweld onder jongeren aan een steile opmars bezig is (bv. het verzenden van seksuele foto's verdringt *face-to-face* exhibitionisme).

Ten tweede, kunnen hogere prevalentiecijfers bij jongeren te wijten zijn aan een hogere bewustwording van grensoverschrijdend gedrag en hieraan gekoppelde herinneringen van seksueel geweld in vergelijking met ouderen. De afgelopen jaren heeft de #MeToo-beweging onderwerpen zoals seksueel grensoverschrijdend gedrag en toestemming onder de aandacht gebracht. Gezien het online-karakter en het virale aspect van deze beweging kan de invloed ervan onder jongeren groter geweest zijn (IPSOS, 2018). In een recente studie van GRAF en JOHNSON (2020), waarin het begrip 'seksuele toestemming' werd vergeleken tussen verschillende leeftijdsgroepen, kwam naar voren dat de definitie van toestemming bij jongvolwassenen vaker een weerspiegeling was van mediacampagnes en dat jongvolwassenen bovendien beter begrijpen wat toestemming inhoudt. Hoewel de onderzoekers aantoonde dat ook in oudere generaties een verandering merkbaar was in hoe zij toestemming invulden (GRAF & JOHNSON, 2020), kan hun invulling van toestemming gedurende hun levensloop anders (en in sommige gevallen ruimer) zijn dan wat we daar vandaag onder begrijpen waardoor seksueel grensoverschrijdend gedrag niet als zodanig werd ervaren. Een situatie die tegenwoordig als ongewenst of grensoverschrijdend zou worden ervaren, zou tijdens hun jeugd nog beschouwd kunnen worden als aanvaardbaar gedrag. Ervaringen met seksueel grensoverschrijdend gedrag, en dan voornamelijk vormen van hands-off seksueel geweld, worden daardoor niet als zodanig herinnerd. Dit kan de lagere prevalentiecijfers voor hands-off seksueel slachtofferschap bij respondenten tussen 50-69 jaar verklaren.

Tot slot kunnen prevalentiecijfers beïnvloed worden door herinneringseffecten (zogenaamde *recall bias*). Het is bijgevolg mogelijk dat de oudere generaties ook verscheidene vormen van seksueel geweld hebben meegemaakt gedurende hun jeugd maar ze zich deze ervaringen niet (meer) herinneren. Gezien er bij jongeren minder tijd verstreken is tussen het slachtofferschap en de rapportage ervan in deze studie, kan dit geleid hebben tot algemeen hogere prevalentiecijfers van seksueel slachtofferschap onder jongeren in vergelijking met de oudere generaties.

4.2 Vergelijking met voorgaand onderzoek

Vergelijkingen met voorgaande studies tonen aan dat de prevalentiecijfers in het huidige onderzoek beduidend hoger liggen. De meest vergelijkbare prevalentiecijfers van seksueel geweld, in termen van de bevraagde vormen van seksueel geweld, kunnen afgeleid worden uit de studie van KRAHÉ et al. (2015). Zij ramen de omvang van seksueel geweld in België op de helft van wat wij in dit onderzoek rapporteren. Een belangrijk verschil met het huidige onderzoek bestaat erin dat KRAHÉ et al. (2015) enkel peilden naar slachtofferschap van seksueel geweld na de seksuele meerderjarigheid (i.e. 16 jaar in België). Zij brachten daardoor seksueel slachtofferschap tijdens de kindertijd niet in rekening. In het huidig onderzoek deden we dat wel, wat toelaat onze hogere cijfers te contextualiseren.

Om een vergelijking met de studies van KRAHÉ en BERGER (2013) en KRAHÉ et al. (2015) mogelijk te maken werden de vraagitems geselecteerd die zowel in het huidige onderzoek als in deze eerdere onderzoeken bevraagd werden (i.e. ongewenste seksuele aanrakingen, poging tot verkrachting, verkrachting en andere seksuele handelingen). Het is evenwel mogelijk dat het voor respondenten niet altijd duidelijk is welke handelingen vallen onder relatief brede termen zoals 'seksuele aanrakingen', zoals toegepast in de onderzoeken van KRAHÉ en BERGER (2013) en KRAHÉ et al. (2015). We kozen er daarom voor om dergelijke gedragingen zoveel mogelijk toe te lichten in het huidige onderzoek (i.e. 'strelen of wrijven tegen de intieme lichaamsdelen (bv. borsten, vagina, penis, anus)'). Dit kan een bijkomende verklaring vormen voor de hogere prevalentiecijfers in het huidige onderzoek aangezien de bijkomende uitleg ertoe geleid zou kunnen hebben dat respondenten zich bepaalde situaties of gedragingen herinneren die ze zich anders misschien niet zouden herinneren of waarvan ze zouden denken dat deze niet binnen deze categorie vallen (PETERSON et al., 2011).

De studie die werd uitgevoerd door BUYASSE et al. (2013) in Vlaanderen vertoonde lagere prevalentiecijfers, en dan voornamelijk voor mannen. Ter verklaring kan gewezen worden op het gehanteerde onderzoeksdesign. BUYASSE et al. (2013) maakten gebruik van telefonische interviews, waardoor mannen minder geneigd zouden kunnen zijn om hun ervaringen met seksueel geweld te delen. Bovendien werden zowel in het onderzoek van BUYASSE et al. (2013) als het Nederlandse onderzoek van HAAS et al. (2012) niet (altijd) gedragsspecifieke vragen toegepast wat ambiguïteit in de interpretatie van seksueel geweld teweeg kan brengen. Het gebruik van gedragsspecifieke vragen is echter noodzakelijk voor het verkrijgen van betrouwbare prevalentiecijfers in onderzoek naar seksueel slachtofferschap (PETERSON et al., 2011).

Deze grote mate van variabiliteit in de prevalentiecijfers van seksueel geweld enerzijds en de wijze waarop ervaringen met seksueel geweld werden gemeten anderzijds bevestigt de nood aan vergelijkbaar onderzoek naar slachtofferschap van seksueel geweld. Toekomstig onderzoek kan enerzijds gebruik maken van gedragsspecifieke vragen en anderzijds de verkregen prevalentiecijfers zodanig rapporteren dat vergelijkingen tussen verschillende onderzoeken mogelijk worden. Meer specifiek zijn zowel globale prevalentiecijfers als cijfers van de verschillende vormen van seksueel geweld noodzakelijk om vergelijkingen mogelijk te maken. Dit laat toe om verklaringen voor verschillen in de aard en omvang van seksueel geweld eerder te zoeken in maatschappelijke verschillen zoals de geldende wetgeving, dan meettechnische- of methodologische aspecten van het onderzoek.

4.3 Beperkingen en verder onderzoek

Zoals elke slachtofferschapsenquête kan ook dit onderzoek onderhevig zijn geweest aan zogenaamde *recall bias* (i.e. vertekening door gebrekkige herinnering). Deze bias werd echter zoveel mogelijk beperkt door gebruik te maken van gedragsspecifieke vragen die de herinnering van gebeurtenissen vergemakkelijken (HAAS et al., 2012). Niettegenstaande kan deze bias geleid hebben tot lagere prevalentiecijfers in de oudere leeftijdsgroepen omdat ze zich deze ervaringen niet (meer) herinneren (zie hoger). Behalve een *recall bias*, kan zelfselectiebias ook een invloed hebben gehad op de resultaten van dit onderzoek. Zo is het mogelijk dat deelnemers die een vorm van seksueel geweld hebben meegemaakt meer geneigd waren om deel te nemen aan het onderzoek en vervolgens hun ervaringen te rapporteren. Zelfselectiebias werd zoveel als mogelijk beperkt door de studie voor te stellen als een studie naar gezondheid, seksualiteit en welbevinden zonder hierbij de nadruk te leggen op seksueel geweld. Tot slot kunnen heersende taboes omtrent seksueel geweld, zoals bijvoorbeeld mythes die veronderstellen dat mannen geen slachtoffer kunnen worden (PETERSON et al., 2011), ervoor hebben gezorgd dat mannen minder geneigd zijn hun ervaringen te rapporte-

ren. Gezien de algemeen hogere prevalentiecijfers voor mannen in vergelijking met voorgaand onderzoek (zie hoger), kunnen we echter stellen dat deze invloed beperkt bleef. Dit kan onder meer te wijten zijn aan het gehanteerde online onderzoeksdesign wat gepaard gaat met een hoger gevoel van anonimiteit (VAN SELM & JANKOWSKI, 2006).

Daarnaast is de participatiegraad van 10,2% lager dan initieel verwacht. Dit hypothekeert de representativiteit van de steekproef evenwel niet. Zoals COOK et al. (2000) stellen, is de representativiteit van de steekproef belangrijker dan de steekproefomvang. Zo kunnen kleinere steekproeven betrouwbaardere resultaten neerzetten in vergelijking met grotere steekproeven vanwege de representativiteit van de steekproef. In onze steekproef was er sprake van een oververtegenwoordiging van voornamelijk jongere vrouwen. Hoewel jongeren meer geneigd kunnen zijn om deel te nemen aan een online studie in vergelijking met oudere leeftijdsgroepen is een dergelijke steekproefverdeling niet onverwacht gezien het steekproefdesign. Zo werd gebruik gemaakt van een willekeurige disproportionele steekproef vanuit het Rijksregister waarbij een gelijk aantal deelnemers in alle leeftijds- en geslachtsgroepen werden geselecteerd voor deelname. Door vervolgens gebruik te maken van steekproefgewichten kunnen schattingen gemaakt worden die representatief zijn voor de gehele Belgische bevolking wat betreft leeftijd en geslacht. Bovendien liet de huidige steekproefgrootte toe om uitspraken met een foutenmarge van 2% te maken voor de gehele populatie. Wanneer we focussen op de verschillende leeftijdsgroepen en geslachten, steeg de foutenmarge naar 3 tot 6%. Deze cijfers vallen nog grotendeels binnen de aanvaardbare foutenmarge van 5% (ARYA et al., 2012).

Een bijkomende beperking van dit onderzoek betreft de onmogelijkheid om een onderscheid te maken tussen seksueel slachtofferschap gedurende de kindertijd en latere levensfasen. We raden toekomstige onderzoekers daarom aan om bijkomend de vraag te stellen of de feiten zich hebben voorgedaan voor 16 jaar, na 16 jaar of beiden. Dit zou de vergelijkbaarheid met andere studies verder vergroten en analyses tussen seksueel slachtofferschap in de kindertijd en volwassenheid mogelijk maken.

Tot slot is het op basis van de vraagformuleringen in dit onderzoek niet mogelijk om na te gaan in hoeverre bepaalde vormen van seksueel slachtofferschap technologie-gefaciliteerd zijn. Bepaalde vormen, zoals het gedwongen laten zien van de intieme lichaamsdelen, kunnen zowel *face-to-face* als online voorkomen. Verder onderzoek is nodig om de prevalentie van technologie-gefaciliteerde vormen van seksueel geweld binnen verschillende leeftijdsgroepen na te gaan.

5. CONCLUSIE

In het huidige onderzoek worden nationaal representatieve cijfers van hands-off en hands-on seksueel slachtofferschap in de Belgische bevolking besproken. Het genereren van levensloopprevalentie cijfers draagt bij tot het in kaart brengen en beter begrijpen van de aard en omvang van slachtofferschap van seksueel geweld in de Belgische samenleving. Prevalentie cijfers die betrekking hebben op de afgelopen 12 maanden schetsen daarnaast een beeld over de huidige omvang van seksueel slachtofferschap en stellen ons in staat om beleidsaanbevelingen te formuleren.

Met dit onderzoek tonen we aan dat seksueel geweld veelvoorkomend is in de Belgische samenleving. Uit de risicoanalyses blijkt bovendien dat voornamelijk vrouwen, jongeren en niet-heteroseksuele individuen een verhoogd risico lopen op slachtofferschap van seksueel geweld. Daarbij mag evenwel niet uit het oog verloren worden dat seksueel slachtofferschap een veelvoorkomend probleem is bij vrouwen en mannen en dit in alle leeftijdsgroepen.

REFERENTIES

- AUDERSET, D., AKRE, C., BARRENSE-DIAS, Y., BERCHTOLD, A., JACOT-DESCOMBES, C., LEENERS, B., MORSELLI, D., & SURÍS, J.-C. (2020). Profile of Young Victims of Unwanted Sexual Experiences: a Gender Comparison Using a Swiss National Survey. *Sexuality Research and Social Policy*, 25(1), 69.
- ARYA, R., ANTONISAMY, B., & KUMAR, S. (2012). Sample size estimation in prevalence studies. *The Indian Journal of Pediatrics*, 79(11), 1482-1488.
- BASILE, K. C., CHEN, J., BLACK, M. C., & SALTZMAN, L. E. (2007). Prevalence and characteristics of sexual violence victimization among U.S. Adults, 2001-2003. *Violence and Victims*, 22(4), 437-448.
- BASILE, K. C., SMITH, S. G., BREIDING, M., BLACK, M. C., & MAHENDRA, R. R. (2014). *Sexual violence surveillance: Uniform definitions and recommended data elements. Version 2.0*. National Center for Injury Prevention and Control, Centers for Disease Control and Prevention.
- BOX, G. E.P., & TIDWELL, P. W. (1962). Transformation of the Independent Variables. *Technometrics*, 4(4), 531-550.
- BUYSSE, A., CAEN, M., DEWAELE, A., ENZLIN, P., LIEVENS, J., T'SJOEN, G., VAN HOUTTE, M., & VERMEERSCH, H. (2013). *Seksuele gezondheid in Vlaanderen*. Academia Press.
- CANAN, S. N., JOZKOWSKI, K. N., WIERSMA-MOSLEY, J., BLUNT-VINTI, H., & BRADLEY, M. (2020). Validation of the Sexual Experience Survey-Short Form Revised Using Lesbian, Bisexual, and Heterosexual Women's Narratives of Sexual Violence. *Archives of Sexual Behavior*, 49(3), 1067-1083.
- CHEN, H., COHEN, P., & CHEN, S. (2010). How Big is a Big Odds Ratio? Interpreting the Magnitudes of Odds Ratios in Epidemiological Studies, *Communications in Statistics – Simulation and Computation*, 39(4), 860-864.
- COOK, C., HEATH, F., & THOMPSON, R. L. (2000). A meta-analysis of response rates in web-or internet-based surveys. *Educational and Psychological Measurement*, 60(6), 821-836.
- DE CORT, G. (2019, Augustus 17). #MeToo in Vlaamse bedrijven: 'Er is een duidelijke tendens naar nultolerantie'. *De Standaard*, 4. https://www.standaard.be/cnt/dmf20190816_04560872
- DEPRAETERE, J., VANDEVIVER, C., VANDER BEKEN, T., & KEYGNAERT, I. (2020a). Big Boys Don't Cry: A Critical Interpretive Synthesis of Male Sexual Victimization. *Trauma, Violence, & Abuse*, 21(5), 991-1010.
- DEPRAETERE, J., INESCU, A. C., DE SCHRIJVER, L., NOBELS, A., KEYGNAERT, I., & VANDEVIVER, C. (2020b). *Measuring Sexual Victimization and Perpetration in Today's Society: Modifications to the Sexual Experiences Survey* [Manuscript ingediend voor publicatie]. Universiteit Gent.
- ELLIOTT, D. M., MOK, D. S., & BRIERE, J. (2004). Adult sexual assault: Prevalence, symptomatology, and sex differences in the general population. *Journal of Traumatic Stress: Official Publication of the International Society for Traumatic Stress Studies*, 17(3), 203-211.
- EPSTEIN, M., MADELINE, F., KOSTERMAN, R., BAILEY, J. A., KING, K. M., VASILENKO, S. A., STEEGER, C. M., & HILL, K. G. (2018). Adolescent Age of Sexual Initiation and Subsequent Adult Health Outcomes. *American Journal of Public Health*, 108(6), 822-828.
- GRAF, A. S., & JOHNSON, V. (2020). Describing the "Gray" Area of Consent: A Comparison of Sexual Consent Understanding Across the Adult Lifespan. *The Journal of Sex Research*, 1-14.
- HAAS, S. D., BERLO, W. V., BAKKER, F., & VANWESENBEECK, I. (2012). Prevalence and characteristics of sexual violence in the Netherlands, the risk of revictimization and pregnancy: Results from a national population survey. *Violence and Victims*, 27(4), 592-608.
- IPSOS. (2018). "The #MeToo Movement: One Year Later." Ipsos. <https://www.ipsos.com/en-us/news-polls/MeToo-Movement>
- KORN, E. L., & GRAUBARD, B. I. (1991). Epidemiologic studies utilizing surveys: accounting for the sampling design. *American journal of public health*, 81(9), 1166-1173.

- KOSS, M. P., ABBEY, A., CAMPBELL, R., COOK, S., NORRIS, J., TESTA, M., ULLMAN, S., WEST, C., & WHITE, J. (2006). *The Sexual Experiences Survey – Long Form Victimization (SES-LFV)*. University of Arizona.
- KOSS, M. P., ABBEY, A., CAMPBELL, R., COOK, S., NORRIS, J., TESTA, M., ULLMAN, S., WEST, C., & WHITE, J. (2007). Revising the SES: A collaborative process to improve assessment of sexual aggression and victimization. *Psychology of Women Quarterly*, 31(4), 357-370.
- KRAHÉ, B., & BERGER, A. (2013). Men and women as perpetrators and victims of sexual aggression in heterosexual and same-sex encounters: A study of first-year college students in Germany. *Aggressive Behavior*, 39(5), 391-404.
- KRAHÉ, B., BERGER, A., VANWESENBECK, I., BIANCHI, G., CHLIAOUTAKIS, J., FERNÁNDEZ-FUERTES, A. A., FUERTES, A., MATOS, M. G. DE, HADJIGEORGIOU, E., HALLER, B., HELLEMANS, S., IZDEBSKI, Z., KOUTA, C., MEIJNCKENS, D., MURAUSKIENE, L., PAPADAKAKI, M., RAMIRO, L., REIS, M., SYMONS, K., . . . ZYGADLO, A. (2015). Prevalence and correlates of young people's sexual aggression perpetration and victimisation in 10 European countries: A multi-level analysis. *Culture, Health & Sexuality*, 17(6), 682-699.
- KRAHÉ, B., TOMASZEWSKA, P., KUYPER, L., & VANWESENBECK, I. (2014). Prevalence of sexual aggression among young people in Europe: A review of the evidence from 27 EU countries. *Aggression and Violent Behavior*, 19(5), 545-558.
- MACDOWALL, W., GIBSON, L. J., TANTON, C., MERCER, C. H., LEWIS, R., CLIFTON, S., FIELD, N., DATTA, J., MITCHELL, K. R., SONNENBERG, P., ERENS, B., COPAS, A. J., PHELPS, A., PRAH, P., JOHNSON, A. M., & WELLINGS, K. (2013). Lifetime prevalence, associated factors, and circumstances of non-volitional sex in women and men in Britain: findings from the third National Survey of Sexual Attitudes and Lifestyles (Natsal-3). *The Lancet*, 382(9907), 1845-1855.
- PETERSON, Z. D., VOLLER, E. K., POLUSNY, M. A., & MURDOCH, M. (2011). Prevalence and consequences of adult sexual assault of men: Review of empirical findings and state of the literature. *Clinical Psychology Review*, 31(1), 1-24.
- PIETERS, J., ITALIANO, P., OFFERMANS, A.-M., & HELLEMANS, S. (2010). *Ervaringen van vrouwen en mannen met psychologisch, fysiek en seksueel geweld*. Instituut voor de Gelijkheid van Vrouwen en Mannen.
- POWELL, A., & HENRY, N. (2019). Technology-facilitated sexual violence victimization: Results from an online survey of Australian adults. *Journal of Interpersonal Violence*, 34(17), 3637-3665.
- REAL STATISTICS. (2020). Effect size of Chi-square test. <https://www.real-statistics.com/chi-square-and-f-distributions/effect-size-chi-square/>
- SMITH, S. G., BASILE, K. C., GILBERT, L. K., MERRICK, M. T., PATEL, N., WALLING, M., & JAIN, A. (2017). *National intimate partner and sexual violence survey (NISVS): 2010-2012 state report*. National Center for Injury Prevention and Control (U.S.).
- STATBEL. (2020). Onderwijsniveau van de Belgische bevolking van 15-64 jaar. <https://bestat.statbel.fgov.be/bestat/crosstable.xhtml?view=631b4535-7a63-4695-967f-fe42238ee9af>
- VAN SELM, M., & JANKOWSKI, N. W. (2006). Conducting online surveys. *Quality and quantity*, 40(3), 435-456.
- WILSON, L. C., & MILLER, K. E. (2016). Meta-Analysis of the Prevalence of Unacknowledged Rape. *Trauma, Violence & Abuse*, 17(2), 149-159.
- WHO (WORLD HEALTH ORGANIZATION). (2015). *Strengthening the medico-legal response to sexual violence*. WHO.
- WHO (WORLD HEALTH ORGANIZATION). (2016). *Ethical and safety recommendations for intervention research on violence against women: building on lessons from the WHO publication putting women first: ethical and safety recommendations for research on domestic violence against women*. WHO.

WHO (WORLD HEALTH ORGANIZATION). (2019). *Violence against women: intimate partner and sexual violence against women: evidence brief*. WHO.

YOUNG, H., BURKE, L., & NIC GABHAINN, S. (2018). Sexual intercourse, age of initiation and contraception among adolescents in Ireland: findings from the Health Behaviour in School-aged Children (HBSC) Ireland study. *BMC Public Health*, 18(1), 362.

BIJLAGE 1: SEKSUEEL GEWELD ITEMS

(1) Hands-off seksueel geweld (zonder fysiek contact).

- Staren: *Iemand staarde naar mij op een seksuele manier of keek naar de intieme delen van mijn lichaam (bv. borsten, vagina, penis, anus) terwijl ik dit niet wou.*
- Opmerkingen: *Iemand maakte plagende opmerkingen van een seksuele aard over mijn lichaam of uiterlijk terwijl ik dit niet wou.*
- Tonen van beeldmateriaal: *Iemand liet mij rechtstreeks of via het internet (met inbegrip van e-mails, sociale netwerken en chatplatformen) seksueel of obscene materiaal zien, zoals foto's, video's, ... terwijl ik deze niet wou zien.*
- (Dit omvat geen massa mailing of spam.)
- Telefoontjes of berichten: *Iemand voerde ongewenste seksuele of obscene gesprekken met mij via de telefoon of stuurde me ongewenst seksuele of obscene berichten.*
- Voyeurisme: *Ik betrapte iemand die me bekeek, fotografeerde of filmde, hoewel ik dit niet wou, terwijl ik mij aan het uitkleden was, naakt was of terwijl ik seks had.*
- Verspreiden naakt beeldmateriaal: *Iemand verspreidde naaktfoto's of -video's van mij op een rechtstreekse manier of via het internet (met inbegrip van e-mails, sociale netwerken en chatplatformen) terwijl ik dit niet wou.*
- Exhibitionisme: *Iemand liet intieme lichaamsdelen (bv. borsten, vagina, penis, anus) aan mij zien op een seksuele manier en/of masturbeerde voor me, terwijl ik dit niet wou zien.*
- Gedwongen laten zien van intieme lichaamsdelen: *Iemand dwong mij om mijn intieme lichaamsdelen (bv. borsten, vagina, penis, anus) te laten zien (online of rechteerks) terwijl ik dit niet wou doen.*

(2) Hands-on seksueel geweld.

Aanranding (fysiek contact zonder penetratie)

- Kussen: *Iemand kuste me tegen mijn wil.*
- Aanraken tijdens zorg: *Iemand raakte tegen mijn wil de intieme delen van mijn lichaam (bv. borsten, vagina, penis, anus) aan tijdens verzorging.*
- Wrijven/strelen: *Iemand streelde of wreef tegen mijn wil tegen de intieme delen van mijn lichaam (bv. borsten, vagina, penis, anus).*
- Ontkleden: *Iemand deed mijn kledij (gedeeltelijk of volledig) uit tegen mijn wil.*

(Poging tot) verkrachting (fysiek contact met (poging tot) penetratie)

- Orale penetratie: *Iemand had orale seks met me of dwong mij tot het geven van orale seks tegen mijn wil.*
- Poging tot orale penetratie: *Iemand probeerde, maar slaagde er niet in, om orale seks met me te hebben of me te dwingen tot het geven van orale seks tegen mijn wil.*
- Vaginale of anale penetratie: *Iemand stak diens penis, vinger(s) of object(en) in mijn vagina of anus tegen mijn wil.*
- Poging tot vaginale of anale penetratie: *Iemand probeerde, maar slaagde er niet in, om diens penis, vinger(s) of object(en) in mijn vagina of anus te steken tegen mijn wil.*
- Gedwongen te penetreren: *Iemand dwong me om mijn penis, vinger(s) of object(en) in haar vagina of diens anus te steken tegen mijn wil.*

BIJLAGE 2: ANALYSES PREVALENTIEVERSCHILLEN TUSSEN LEEFTIJDSGROEPEN, VROUWEN (N = 1.056,8, GEWOGEN)

Item	Levensloop				Afgelopen 12 maanden			
	Effect-grootte ϕ	16-24 vs. 25-49	16-24 vs. 50-69	25-49 vs. 50-69	Effect-grootte ϕ	16-24 vs. 25-49	16-24 vs. 50-69	25-49 vs. 50-69
Staren	0,19	0,723	<0,001	<0,001	0,28	0,004	<0,001	<0,001
Opmerkingen	0,12	0,462	0,057	<0,001	0,19	0,409	<0,001	<0,001
Tonen van beeld-materiaal	0,21	0,052	<0,001	<0,001	0,22	0,006	<0,001	<0,001
Telefoontjes of berichten	0,15	0,012	<0,001	0,005	0,19	<0,001	<0,001	<0,001
Voyeurisme	0,01	0,899	0,974	1,00	0,02	0,913	0,700	0,901
Verspreiden naakt beeldmateriaal	0,11	0,181	0,001	0,049	0,01	0,125	0,188	-
Exhibitionisme	0,08	0,904	0,169	0,017	0,17	0,003	<0,001	0,004
Gedwongen laten zien van intieme lichaamsdelen	0,16	0,007	<0,001	0,012	0,19	<0,001	<0,001	0,636
Algemeen Hands-Off	0,17	0,724	<0,001	<0,001	0,29	<0,001	<0,001	<0,001
Kussen	0,05	1,00	0,356	0,180	0,11	0,010	<0,001	0,384
Aanraken tijdens zorg	0,03	0,698	0,913	0,321	0,14	0,003	<0,001	0,213
Wrijven/strelen	0,03	0,458	0,398	0,917	0,18	<0,001	<0,001	0,117
Ontkleden	0,03	0,921	0,472	0,474	0,09	0,150	0,051	0,846
Orale penetratie	0,09	0,080	1,00	0,010	0,08	0,137	0,092	1,00
Poging tot orale penetratie	0,06	0,292	0,094	0,474	0,10	0,232	0,002	0,049
Vaginale of anale penetratie	0,05	0,346	1,00	0,142	0,10	0,018	0,046	1,00
Poging tot vaginale of anale penetratie	0,02	1,00	0,998	0,719	0,10	0,027	0,065	1,00
Gedwongen te penetreren	0,08	0,189	1,00	0,073	0,04	1,00	-	0,846
Algemeen Hands-On	0,04	0,295	0,640	0,490	0,23	<0,001	<0,001	0,013
Algemeen seksueel geweld	0,15	1,00	0,004	<0,001	0,29	<0,001	<0,001	<0,001

Noot. Weergegeven p-waarden betreffen de niet gecorrigeerde p-waarden. Significante p-waarden na Bonferroni-correctie worden in vetgedrukt weergegeven ($\alpha_{\text{aangepast}} = 0,05/60 = 0,00083$).

**BIJLAGE 3: ANALYSES PREVALENTIEVERSCHILLEN TUSSEN LEEFTIJDSGROEPEN, MANNEN
(N = 1.060,4, GEWOGEN)**

	Levensloop				Afgelopen 12 maanden			
Item	Effect- grootte ϕ	16-24 vs. 25-49	16-24 vs. 50-69	25-49 vs. 50-69	Effect- grootte ϕ	16-24 vs. 25-49	16-24 vs. 50-69	25-49 vs. 50-69
Staren	0,13	0,257	0,058	<0,001	0,11	0,484	0,002	0,003
Opmerkingen	0,15	0,687	<0,001	<0,001	0,15	0,115	<0,001	<0,001
Tonen van beeld- materiaal	0,16	0,024	<0,001	<0,001	0,16	0,034	<0,001	<0,001
Telefoontjes of berichten	0,13	0,002	<0,001	0,290	0,13	0,002	<0,001	0,386
Voyeurisme	0,11	0,853	0,014	<0,001	0,10	0,353	0,002	0,028
Verspreiden naakt beeldmateriaal	0,06	0,35	0,202	0,853	0,03	0,810	1,00	0,840
Exhibitionisme	0,08	0,269	0,010	0,085	0,13	0,052	<0,001	0,025
Gedwongen laten zien van intieme lichaamsdelen	0,03	0,828	0,530	0,690	0,08	0,353	0,014	0,113
Algemeen Hands-Off	0,17	0,222	<0,001	<0,001	0,19	0,003	<0,001	<0,001
Kussen	0,08	0,721	0,161	0,010	0,09	0,040	0,014	0,647
Aanraken tijdens zorg	0,02	0,750	0,611	0,900	0,09	0,036	0,052	1,00
Wrijven/strelen	0,03	0,749	0,345	0,493	0,13	0,028	<0,001	0,047
Ontkleden	0,06	0,446	0,113	0,390	0,11	0,012	0,024	1,00
Orale penetratie	0,02	0,915	0,778	0,954	0,07	1,00	0,090	0,059
Poging tot orale penetratie	0,10	0,036	0,007	0,513	0,11	0,057	0,004	0,290
Vaginale of anale penetratie	0,07	0,973	0,349	0,059	0,07	0,591	0,691	–
Poging tot vaginale of anale penetratie	0,03	0,936	0,659	0,853	0,05	0,810	0,345	0,722
Gedwongen te penetreren	0,04	0,704	0,458	0,853	0,05	1,00	0,691	0,290
Algemeen Hands-On	0,08	0,294	0,020	0,095	0,17	<0,001	<0,001	0,048
Algemeen seksueel geweld	0,16	0,139	<0,001	<0,001	0,19	<0,001	<0,001	<0,001

Noot. Weergegeven p-waarden betreffen de niet gecorrigeerde p-waarden. Significante p-waarden na Bonferroni-correctie worden in vetgedrukt weergegeven ($\alpha_{\text{aangepast}} = 0,05/60 = 0,00083$).

BIJLAGE 4: BEPALING VAN DE STEEKPROEFGROOTTE EN DE FOUTENMARGES IN DE GEREALISEERDE STEEKPROEF

Voor het bepalen van de steekproefgrootte, voor het waarnemen van een bepaalde proportie in het voorgestelde prevalentieonderzoek, werd gebruik gemaakt van de onderstaande formule:

$$n = Z_{\alpha}^2 \left(\frac{P(1-P)}{e^2} \right)$$

- Hierbij is:
- *n* gelijk aan de steekproefgrootte;
 - *Z* de waarde van de standaard normaal verdeling overeenkomstig het gewenste niveau van statistische significantie (= 1.96);
 - *P* de omvang van het effect of het verwachtte aandeel in de bevolking (= 10%); en
 - *e* de foutenmarge (= 2%).

A-priori berekening gewenste steekproefgrootte:

$$n = 1,96_{\alpha}^2 \left(\frac{0,1(1-0,1)}{0,02^2} \right) \rightarrow n = 864$$

Post-hoc berekeningen foutenmarge:

Deze berekeningen werden berekend op basis van de verkregen (niet gewogen) prevalentiecijfers (i.e. proportie, *P*) en gerealiseerde steekproefgrootte per subgroep (*n*).

Mannen	Vrouwen
16-24 jaar $1,96_{\alpha}^2 \left(\frac{0,585(1-0,585)}{e^2} \right) = 340 \rightarrow e = 0,05$	16-24 jaar $1,96_{\alpha}^2 \left(\frac{0,852(1-0,852)}{e^2} \right) = 520 \rightarrow e = 0,03$
25-49 jaar $1,96_{\alpha}^2 \left(\frac{0,515(1-0,515)}{e^2} \right) = 303 \rightarrow e = 0,06$	25-49 jaar $1,96_{\alpha}^2 \left(\frac{0,854(1-0,854)}{e^2} \right) = 362 \rightarrow e = 0,04$
50-69 jaar $1,96_{\alpha}^2 \left(\frac{0,377(1-0,377)}{e^2} \right) = 308 \rightarrow e = 0,05$	50-69 jaar $1,96_{\alpha}^2 \left(\frac{0,734(1-0,734)}{e^2} \right) = 282 \rightarrow e = 0,05$
Totale populatie mannen (16-69) $1,96_{\alpha}^2 \left(\frac{0,475(1-0,475)}{e^2} \right) = 951 \rightarrow e = 0,03$	Totale populatie vrouwen (16-69) $1,96_{\alpha}^2 \left(\frac{0,824(1-0,824)}{e^2} \right) = 1164 \rightarrow e = 0,02$